

[Axel Dam.]

fremkommet. Der er ogsaa blevet indvendt, at Parlamentarismen vilde blive forplumret, hvis ikke to store Partier skiftes til at have Magten. Heroverfor maa jeg hævde, at Parlamentarismens Grundlag, som ikke bør forfuskes, dog er Vælgernes Ret til at være de raadende, naar de afgiver deres Stemme, og hvis dette ikke kan lade sig forene med, at de skal gaa i nogle faa Partibaase, men ønsker sig repræsenteret paa forskellig Maade rundt omkring fra, er det virkelig den tekniske Forvaltning af Lovgivningsarbejdet, der maa laves om, hvorimod man ikke maa forfuske Grundlaget, saaledes at man tilsniger sig — om jeg saa maa sige — et falsk Flertal i Repræsentationen, der ikke har et tilsvarende Flertal ude i Befolkningen.

Jeg har blot ønsket at fremsætte disse Tanker om, i hvilken Retning vore Ønsker gaar, og jeg haaber, at de, som faar Sagen til Behandling i Udvalget, vil overveje dette Hensyn, som gaar ud paa at lægge Valgrettens Benyttelse saa frit som muligt i Vælgernes egne Hænder og ikke foreskrive dem, at de skal stemme paa en eller anden lokal Kandidat eller skal tilhøre et eller andet privilegeret Parti, men at det bliver deres egen Sag, hvorledes de vil benytte deres Stemme, og at de faar den størst mulige Frihed til at give deres Stemme ikke blot til, hvilket Parti de vil, men ogsaa til, hvilken Person indenfor dette Parti de ønsker at være repræsenteret af.

Indenrigsministeren (Kragh): Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg begyndte sine Bemærkninger med at rette en elskværdig Bebrejdelse imod mig i Anledning af, at jeg ikke havde tilstrækkeligt Øre for Nuancerne i det ærede Medlems Udtalelser, og at de Citater, hvortil jeg knyttede mine Bemærkninger, ikke altid dækkede, hvad det ærede Medlem havde sagt. Jeg beklager meget denne Mangel paa Øre, hvis det ærede Medlem har Ret, og haaber, at det ærede Medlem med den Forstaaelse af Arbejdsforholdene her i Tinget, som han gennem mange Aars Øvelse besidder, vil forstaa, at det ikke altid er muligt, naar man i en kort Udtalelse skal gengive Indholdet af en lang Periode, at faa Gengivelsen formet paa en saadan Maade, at den, der har fremsat Udtalelsen, fuldt ud vil kunne godkende den. Jeg har ikke haft Lejlighed til at gennemlæse Fortrykket, jeg har ganske simpelt ikke haft Tid dertil, hvad maaske det ærede Medlem ogsaa vil forstaa. Men jeg kan i øvrigt ikke erkende, at det ærede Medlem i sin Kritik af mine Udtalelser i

Virkeligheden har ramt noget som helst væsentligt. Det ærede Medlem hævdede, at han ikke havde udtalt, at han maatte have den Opfattelse, at hvis dette Lovforslag var blevet fremsat før 1920, vilde vi have beholdt Enkeltmandskredsene. Nej, sagde det ærede Medlem, det, jeg sagde, var dette, at hvis det havde været fremsat for 20 Aar siden . . . Men saa indrømmede det ærede Medlem derefter, at for 20 Aar siden kunde dette Lovforslag ikke have været fremsat, det kunde først være fremsat efter 1915, thi indtil det Tidspunkt spærrede Grundloven af for Forslag af den Karakter. Og naar det ærede Medlem da faktisk har udtalt, at hvis man i 1905 og i de derpaa følgende Aar havde haft et saadant Lovforslag til Overvejelse, og „de derpaa følgende Aar“ kun kan tage Sigte, ikke paa 1905, men paa 1915, da Muligheden i det hele taget var til Stede, synes jeg, at det ærede Medlems Kritik af mine Bemærkninger i den Forbindelse giver Udtryk — ikke for Storsyn, men for noget andet.

Det ærede Medlem mente, at der var truffet Særforanstaltninger for, at der kunde sikres Venstre Mandater i visse Omraader. Men jeg skal, samtidig med at jeg retter denne Henvendelse ogsaa til det ærede Medlem Hr. P. Munch, gøre opmærksom paa, at saadanne Særforanstaltninger paa intet Punkt er truffet. Thi de 25 Tillægsmandater skal tjene Fordelingen paa de forskellige Omraader og de 15 Landsmandater Fordelingen paa de forskellige Partier. Det er selve dette Valgsystems Teknik, som er saaledes bygget, og den er ikke skabt for at tilvejebringe Særfordele for noget Parti eller for nogen Landsdel. Den er skabt for at gøre ligelig Skel og Ret til alle Sider — landsdelmæssigt og partimæssigt. Men det kan naturligvis her og dér medføre, at der kommer Konflikter mellem Partiinteresser og Landsdelsinteresser. Vi kan forhandle om, hvorvidt der kan findes en passende Maade, hvorpaa saadanne Konflikter kan løses. At det her og dér maaske ønskes, at Landsdelsinteresser tilsidesættes, til Fordel for Partiinteresser, forbaaver mig i og for sig ikke. Men dermed er ikke givet, at det Ræsonnement, man anstiller, er rigtigt. Saa siger det ærede Medlem Hr. Borgbjerg: Ja, men er det dog ikke saaledes, at Venstre faar et Mandat paa Lolland-Falster ved det, som her er foreslaaet, men at Socialdemokratiet, som dog repræsenterer ikke saa faa Stemmer f. Eks. i Vestsjælland, intet Mandat faar i dette Omraade. Det ærede Medlem maa bruge Ordet Omraade i samme Betydning, naar han bruger det;